

Yttrande

Datum 2017-09-27
Dnr 1.1.4-2534-2017

Ert 2017-06-21
Er M2016/02649/Nm

Yttrande över ”Laponia-förvaltningen – En utvärdering”

Riksantikvarieämbetet vill lämna följande synpunkter på genomförd utvärdering samt på förvaltningen av Laponia.

Sammanfattning

Uppdraget har varit att utvärdera förvaltningsplanen, regelverket och förvaltningsorganisationen. I kommunikation med den referensgrupp för utvärderingen, som beställaren utsett, har emellertid uppdraget begränsats till att huvudsakligen utvärdera hur förvaltningsmodellen fungerar och vilka utvecklingsbehov som kan identifieras. Riksantikvarieämbetet anser att en bredare belysning av Laponiaförvaltningen med utgångspunkt i Laponiaförordningen (SFS 2011:840) hade varit önskvärd.

Utvärderingens kartläggning och analys av förvaltningsmodellen, organisationen och förvaltningsplanerna visar att Laponiaförvaltningens styrmodell och organisation fungerar bättre än den tidigare förvaltningen. Utvärderingen framhåller emellertid att förvaltningsmodellen har tydliga utvecklingsbehov, inte minst vad gäller prioritering och planering i syfte att få till stånd en gemensam målbild för parterna. Riksantikvarieämbetet delar i allt väsentligt utvärderingens analys och slutsatser. Riksantikvarieämbetet vill dock framhålla att Laponiaförvaltningen inte bör ges myndighetsutövande uppgifter.

Bakgrund

Riksantikvarieämbetet har fått i uppdrag att lämna ett yttrande på utvärderingen av Laponiaförvaltningen. Riksantikvarieämbetet har valt att lämna synpunkter på de mest väsentliga delarna av utvärderingen och på förvaltningsmodellen.

Synpunkter

Utvärderingen framhåller att förvaltningsplanen uppfattas som otydlig och allt för omfattande och att det därtill saknas tydliga prioriteringar och mål. Detta bidrar till att förvaltning och uppföljning försvåras avseende skötsel- och verksamhetsplaner. Riksantikvarieämbetet föreslår med anledning av detta att partsrådet ger i uppdrag till styrelsen att tydligare prioritera arbetet genom att ta

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Bankgiro 5052-3620

fram konkreta mål, förankrade i förvaltningsplanen, samt tydligt ange vilka uppdrag som ska genomföras inom såväl ett kortare som ett längre tidsperspektiv. Förvaltningsplanen bör också regelbundet ses över av styrelsen så att den tydligt grundar sig i de för världsarvet utpekade *Outstanding Universal Values* (OUV). Detta skulle vidare underlätta inför den återkommande periodiska rapporteringen beträffande säkerställande av OUV.

Riksantikvarieämbetet ser positivt på att förvaltningen av Laponia, genom Laponiatjuottjuddus och förvaltningsplanen, utgår från och har utvecklat former för dialog och delaktighet i verksamheten. Förutsättningarna för att trygga Laponias värden och utveckling har stärkts. Detta ligger väl i linje med riktlinjerna för världsarvskonventionens tillämpning (*Operational Guidelines*) om lokalt stöd och inflytande i förvaltningen av världsarven. Det föreligger dock behov av att förstärka informations- och kommunikationsinsatserna om Laponiaförvaltningens uppdrag och arbetsnormer för ökad kunskap och engagemang lokalt och regionalt. Det finns även ett internationellt intresse för Laponiaförvaltningens arbetssätt som exempel på delaktighetsbaserad förvaltning av världsarv.

Utvärderingen framhåller att den inte kan ge något entydigt svar om verksamhetsplanerna, och i förlängningen förverkligandet av förvaltningsplanen, leder till skydd av världsarvets samtliga värden samt till dess utveckling. Det finns därför behov av att utarbeta ett uppföljningssystem. Det är också angeläget att Laponiaförvaltningen under resterande period, fram till 2018, i ökad utsträckning prioriterar verksamhetsarbetet och utvecklar de områden som utvärderingen pekat ut som lågprioriterade områden. Bland dessa kan nämnas tillsyns- och bevakningsfrågor, kommunikation och ökad tillgänglighet. De kulturhistoriska värdena behöver tydligare formuleras inom ramen för Laponiaförvaltningens verksamhet då skydd av dessa utgör kärnan i världsarvet.

Utvärderingen behandlar i korthet huruvida vissa uppgifter av myndighetskaraktär skulle kunna överföras till Laponiaförvaltningen. Det framgår dock inte vilka, eller i vilken omfattning. Så långt möjligt ska det skiljas på myndighetsutövning/tillsyn och förvaltning. Sådan åtskillnad är till nytta för såväl berörda myndigheter som för förvaltningen då det tydliggör roller och ansvar. Detta tydliggörs även av Laponiaförordningen (SFS 2011:840) där det framgår att uppgifter som innefattar myndighetsutövning inte får överlåtas. Riksantikvarieämbetet avråder därför från att någon del av myndighetsutövningen överförs till Laponiaförvaltningen.

Detta beslut har fattats av riksantikvarien Lars Amréus efter föredragning av utredaren Cathrine Mellander Backman. Även avdelningschefen Qaisar Mahmood och enhetschefen Karin Wahlstöm har varit med om den slutliga handläggningen.

Lars Amréus

Cathrine Mellander Backman

Kopia till:

Kulturdepartementet, 103 33 Stockholm

Naturvårdsverket, 106 48 Stockholm

Svenska Unescorådet, Utbildningsdepartementet

103 33 Stockholm

